

I skyrius

1920-ųjų kovas

– **J**au nebetoli.

Derbis tai kartojo dvi pastarąsias valandas. Šiuos du žodžius jis burbtelėdavo vienodais tarpais, tad jinai minutės tikslumu galėjo nuspėti, kada ta frazė vėl bus išarta. Jo balsas skambėjo atžariai ir kategoriškai, tarsi mėgintų įtikinti pats save.

Lorelė liovėsi jam atsakinėjusi, nes, kad ir ką pasakytų, jis įsižeis. Sėdėjo užgulęs vairą, galvą kone iki pat ausų įtraukęs į pečius.

Į kelią jie išsiruošė vėlai, iš Šermano išvažiavo tik gerokai po pietų. Pusę dienos praleido tuščiai, dėl to atslenkant sutemoms ji pasiūlė palaukti rytdienos, bet Derbis akiai laikėsi savo plano.

– Tėvas mūsų laukia. Telegramai išmečiau krūvą pinigų ne tam, kad nepasirodyčiau, pažadėjęs atvažiuoti šiandien.

Į tokią kelionę leistis su vos mėnesio kūdikiu – ne juokas. Ji nesitikėjo, kad susiruošti turės vos kelias valandas. Bet štai dabar jie visi trys – Derbis, ji ir mažoji Perlė – keliauja naktyje. Kuo toliau nuo namų, tuo labiau ji nerimavo dėl savo šeimos.

Derbis jai pasakojo, kad tėvas gyvena apie pusantro šimto mylių į pietvakarius nuo Šermano. Parodė jai žemėlapyje, kokiais keliais važiuos. Iki šios dienos ji dar niekada nebuvo keliavusi automobiliu ir tikrai nesitikėjo, kad nukakti vos pusantro šimto mylių prireiks daugiau nei šešių valandų.

Sėdėjo susisupusi į šiltą palatą, apatinę veido dalį apsimuturavusi šerpe, ant galvos užsimaukšlinusi kepurę. Net ir taip apsitūlojusi ji nenuleido akių nuo kelio, akylai sekė greitkelio ženklus. Pro apšalusį stiklą buvo sunku juos pamatyti, nebent tada, kai vienintelis degantis T modelio fordo priekinis žibintas apšviesdavo atitinkamu kampu. Taip, jie važiuoja teisingu keliu, bet ar dar toli iki tikslo?

O gal Derbis, siekdamas išvengti barnių, tyčia pamažino atstumą? Deja, nė vienas iš jų nesitikėjo tokios staigios oro permainos. Per Kalėdas ir pasitinkant kitus metus šiaurinėje Teksaso dalyje žiema būdavo gana švelni, tačiau „Ūkininko almanachas“ pranašavo gerokai šaltesnę nei įprastai pavasarį su stipriomis šalnomis iki pat kovo vidurio. Dar tik kovo antra, o šaltis užpuolė kaip liūtas.

Privažiavus vakarinius Dalaso pakraščius, juos pasivijo šiaurinis vėjas. Stiprūs šalto oro gūšiai blaškė skardinę Lizę* po kelią kaip prekinio traukinio nuo bėgių nušluotą šiukšlę.

Nė kiek nenustebtum, jei po pirmo stipraus smūgio automobilio durelėse liktų žymė. Betgi tokių įlenkimų forduke jau ne vienas. Niekas nė nepastebėtų. Mašina ir taip jau gerokai apdaužyta.

* Taip *Ford T* modelio automobilis buvo pravardžiuojamas trečiajame dvidešimto amžiaus dešimtmetyje. (Čia ir toliau – vert. past.)

Tą dieną, kai Derbis parvažiavo namo šituo automobiliu, ji net žado neteko dėl tokio vyro impulsyvumo. Paklaustas, iš kur jį gavo, Derbis ėmė pasakoti apie gretimame miestelyje gyvenantį karo laikų draugelį.

– Neišbuvęs Prancūzijoje nė mėnesio, tas išpera neteko kojos va iki čia, – delnu lyg peiliu brūkštelėjo sau per kirkšnių. – Dabar negali maigyti pedalu. Atidavė man šitą gražuolę už kelis grašius.

Jie net *kelių grašių* neturėjo, bet garsiai ji to nepasakė, nes tą akimirką Derbis atrodė valiūkiškai žavus, o ji juk kaip tik dėl to jį ir pamilo.

Atidaręs dureles keleivio pusėje, jis žemai jai nusilenkė ir plačiu rankos mostu pakvietė:

– Jūsų karieta, ponija Plamer.

Paskui pamerkė akį ir plačiai nusišypsojo, ir ji išvydo žavų jauną vyrą; vėliau tas vyras išėjo į karą ir grįžo piktas, aikštingas, sunkiai beatpažįstamas.

Užsikrėtusi nerūpestingai linksma jo nuotaika, ji irgi prunkštė ir kvatojo, o jis vežiojo ją po miestą didesniu, nei galima, greičiu, be jokio reikalo visiems ir visur pypsėjo, jai kvatojant vis garsiau. Jis nekreipė dėmesio į kratymą; galų gale pataikė į duobę, ir ją mestelėjo aukštyn taip stipriai, kad išsigandusi griebėsi už pilvo.

– Atsargiau per duobes, kitaip vaikelis iššoks iš manęs kaip kamštis iš butelio.

Tą patį vakarą prasidėjo gimdymas. Kitą dieną, trečią po pietų, ji jau buvo mama, o Derbis – tėtis. Visa tai nutiko prieš keturias savaites.

Iš pradžių Derbis buvo laimingas ir rūpestingas, didžiavosi ja ir savo dukrele. Bet netrukus naujas tėvystės jausmas išblėso, ir tas plačiai besišypsantis vyras, pakvietęs ją į smagią kelionę po miestą, vėl pasislėpė po amžinai nepatenkinto kauke. Su tuo ji nenorėjo taikstyti.

Kai Perlė atėjo į šį pasaulį, maždaug po trisdešimties dienų Derbis vėl prarado darbą. Jo dažnai nebūdavo namie, o paklaustas, ką veikė, piktai jai atkirsdavo. Per akimirksnį jis galėdavo ūmiai supyksti ir užsiplieksti. Ji niekada nežinodavo, ko iš jo laukti.

Anądien jiems vakarieniaujant – lyg perkūnas iš giedro dangaus – jis ėmė ir pareiškė:

– Kraustomės gyventi į Folį. – Pakelti į ją akių kažkodėl nediršo, sėdėjo nunarinęs galvą, įbedęs nosį į lėkštę.

Tvardydamasi ji prisidengė servetėle burną ir ištarė:

– Regis, esu apie jį girdėjusi. Ar jis ne prie...

– Prie nieko. Tėvas man ten rado darbo.

Jos širdyje žybtelėjo viltis.

– Tikrai? Nuostabu. Ir ką dirbsi?

– Koks tau skirtumas? Jis laukia mūsų rytoj.

Jai po kojomis susiūbavo grindys, jau ir taip nelygios.

– Rytoj?

Perlė buvo neramus vaikas, naktį tekdavo žindyti net po kelis kartus. Ištisą mėnesį Lorelė naktimis ištaikydavo numigti vos kelias valandas. Jautėsi pervargusi, jaudinosi dėl Derby psichinės būklės, nerimavo dėl pinigų stygiaus, o štai dabar... dar ir tai.

Nebaigęs valgyti vakarienės jis pakilo nuo stalo, koja paspyrė kėdę, nusikabino striukę nuo kablio šalia užpakalinių durų ir jai piktai paliepė:

– Šįvakar susikrauk daiktus. Noriu išvažiuoti anksti rytą.

– Pala, Derbi. Juk negalime taip... – Žodžiai strigo gerklėje. – Sėsk. Labai prašau. Reikia pasikalbėti.

– Apie ką čia kalbėti?

Ji sutrikusi spoksojo į jį.

– Apie viską. Ar turėsime, kur gyventi?

– Manai, vešiuosi tave su vaiku neturėdamas jokio plano?

- Tiesiog viskas taip netikėta.
- Na, ne taip jau ir netikėta. Aš seniai apie tai mažčiau.
- Reikėjo pasitarti su manimi.
- Dabar tariuosi.

Jis pasakė tai taip garsiai, kad net nubudo Lorelei ant kelių miegojusi Perlė. Lorelė pakėlė kūdikį, priglaudė prie peties ir paglostė nugarytę. Derbis nekantriai grįžtelėjo atgal, neaišku, ant ko pyko: ant jos, kūdikio ar paties savęs.

– Prieš išvykdamas turiu sutvarkyt mieste kelis reikalus. Poryt reikia sumokėti nuomą už šitą butą. Šeimnininko pašto dėžutėje paliksiu raštelį, kad išsikraustom. – Jis suėmė už durų rankenos.

– Derbi, palauk. – Lorelė priėjo prie jo. – Aš ne prieš pradėti gyvenimą iš naujo. Tiesiog noriu, kad toji pradžia būtų sėkminga. Gerai viską apgalvojant, neskubant.

– Jau sakiau: aš viską apgalvojau.

– Bet keltis į kitą miestą – per daug drastiška. Kai kalbėjai su ponu Deivisu, jis sakė, kad jo parduotuvėje netrukus atsiras laisva vieta.

– Pilstyti į maišus vištų pašarą? – Jis nepatenkintas susiraukė. – Ačiū, ne.

– Gal dar kas nors...

– Man čia nieko neatsiras, Lorele. Be to, jau nuspręsta. Išvažiuojam. – Jis atidarė duris. Išeidamas dar mestelėjo per petį: – Verčiau pradėk krauti daiktus.

Grįžo namo naktį, gerokai po antros valandos, susitaršiusiais plaukais, krauju pasruvusiomis akimis, dvokiantis kontrabandiniu viskiu, vos bepastovintis ant kojų. Nusverdėjęs iki vonios kambario, įsitvėrė staktos ir girtomis akimis įsistebeilijo į ją, sėdinčią supamajame krėsele prie lovos ir žindančią Perlę.

– Viską sukrovei? – paklausė sunkiai beapversdamas liežuvį.

Butą per du aukštus jie nuomojosi jau įrengtą, apstatytą, tad krautis nelabai buvo ko, nebent drabužius ir asmeninius daiktus, o ir jų buvo nedaug, vos vienas kitas.

Atsakydama į jo klausimą ji galva parodė, kad du neužsegtus lagaminus, gulinčius ant grindų. Ant viršaus, tvarkingai sulankstyta, gulėjo jo kareiviška uniforma.

Lorelė ištraukė krūtį Perlei iš burnytės ir paslėpė po naktiniais marškiniais.

– Ar šitas sprendimas negali palaukti dar savaitę? Pasikalbėtume, pasitartume.

– Man jau bloga nuo kalbų. – Jis atsverdėjo prie lovos, griuvo į ją ir užmigo.

Miegojo ilgai. Atsikėlė suirzęs, pagiringas. Lorelė vylėsi, kad bus pamiršęs apie kelionę, tą lengvabūdišką užmačią. Bet Derbis, išgėręs kelis puodelius stiprios kavos ir supešęs visą tuziną namie suktų papirosų, jai vos spėjus sukrauti pietums tai, kas dar buvo likę šaldytuve, nekantravo kuo greičiau leistis į kelią.

Kol jis nešė lagaminus – vieną padėjo ant automobilio bagažinės, kitą virvėmis pririšo ant ano, – Lorelė dar kartą apėjo butą tikrindama, ar nepaliko jiems priklausančių daiktų.

Derbis savo karinę uniformą buvo pakabinęs atgal į spintą.

Fordo viršus buvo pakeltas ir šiek tiek sulaikė šaltį, bet vėjas vis tiek košė kiaurai. Per visą kelionę Lorelė laikė Perlę po paltu ir suknele, kad kūnelis liestųsi prie kūno. Ji baiminosi, kad tik vaikelis mirtinai nesusaltų; ji nė nepajustų, kad jis nebegyvas, nes pati buvo sustirusi į ragą. Tačiau paskutinį kartą maitinama Perlė sočiai pavalgė, jos išpučiamas oras ir toliau buvo drėgnas ir šiltas.

– Jau netoli.

Lorelė dantimis sukando liežuvį.

Šįkart Derbis pridūrė:

– Priekyje bus sankryža. O jis gyvena kelios mylios už jos.

Už sankryžos asfaltuotas kelias susiaurėjo, vieškelis virto žvyrkeliu. Aplink tvyranti tamsa baugino, ir tik sugedęs priekinis žibintas nuolat mirkčiojo kaip jūroje dreifuojančio laivo pagalbos šauksmas.

Tad kai Lorelė akies krašteliu dešinėje pamatė žybtelint kažkokią švieselę, pirmoji galvon šovusi mintis buvo, jog tai vėjo nešiojamo sniego atspindys žibinto šviesoje.

Bet kai prisimerkė ir įsižiūrėjo, tyliai aiktelėjo ir su viltimi balse paklausė:

– Derbi, ar tik ten ne jo namas?

– Kur?

– Ana tenai. Regis, mačiau šviesą.

Jis sumažino greitį ir pažvelgė ton pusėn, kur ji rodė.

– Turbūt, – burbtelėjo.

Ijungęs žemesnę pavarą, įsuko į giliomis provėžomis išvagotą keliuką. Drebiant šlapiam snigui keliukas atrodė kaip apibarstytas druska. Fordas sunkiai ropštėsi įkalnėn.

Ant kalvos šiaurinis vėjas buvo dar nuožmesnis. Vos Derbis sustabdė automobilį, vėjas stūgaudamas ėmė jį talžyti.

Lorelė pro priekinį stiklą pamatė statinį, ir visos jos viltys žlugo. Tai buvo ne namas, o veikiau lūšna. Pro vertikalius plyšius sienose, sukaltose iš sutręšusių lentų, laukan skverbėsi šviesa. Pietinėje statinio pusėje stogas kone stačiai leidosi žemyn, sudarydamas pastogę malkoms sukrauti.

Ji nieko nesakė, o Derbis vengė žiūrėti jai į akis. Šėlstant vėjui vargais negalais atidarė automobilio dureles ir išlipo. Trobelės durys prasivėrė, ant žemės nutįso blausus šviesos ruožas.

Tarpduryje pasirodė Derbio tėvo siluetas; veido Lorelė neįžiūrėjo, bet mažumėlę apsidžiaugė išgirdusi svetingą, vėją bandantį perrėkti vyrišką balsą.

– Jau maniau, nebeatvažiuosi. – Tėvas pamojo Derbiui pri-eiti arčiau.

Šis be didelio noro žengė artyn ir paspaudė tėvui ranką. Abu persimetė keliais žodžiais, bet apie ką šnekėjo, Lorelė negirdėjo. Derbio tėvas kilstelėjo galvą, paskui pasviro į šoną ir žvelgdamas sūnui per petį pažiūrėjo į automobilį.

Lyg gavęs komandą, Derbis apsisuko, priėjo prie mašinos, atidarė dureles keleivio pusėje ir mostelėjo Lorelei išlipti.

– Paskubėk. Labai šalta.

Kai kojomis palietė žemę, jai sulinko keliai, bet Derbis paėmė už alkūnės, užtrenkė dureles. Abu nuėjo prie atlapotų durų. Šešuras žengė į šalį, praleisdamas juos.

Derbis stumtelėjo ją vidun ir užtrenkė duris.

Vėjas lauke nepaliovė stūgavęs. O gal, dingtelėjo Lorelei, gaudžia jos ausyse dėl staiga stojusios tylos, nuovargio ar alkio? Turbūt dėl visko kartu sudėjus. Ir dar nuo baugiai nemalonaus suvokimo, kad ji su Perle čia nėra laukiamos.

– Tėve, tai mano žmona Lorelė. Atnešiu lagaminus. – Ir nieko daugiau nepaaiškines Derbis nėrė pro duris.

Derbis buvo nelabai panašus į tėvą; tėvas buvo puse galvos žemesnis už sūnų ir ne toks išstypęs. Viršugalvis praplikęs, pusmėnulio formos, tarsi tiksliai nupieštas pagal brėžinį. Žili garbanoti plaukai aplink styrojo pasišiausę kaip teptuko šeriai. Antakiai panašūs į du vienodus, ant kaktos priklijuotus vikšrus.

Abu ilgai nužiūrinėjo vienas kitą.

– Pone Plameri, – ištarė Lorelė ir kostelėjo, nes staiga išdžiūvo gerklė. – Malonu susipažinti.

– Lorelė, taip?

– Taip, pone.

– Dabar mes jau giminės, tad prašyčiau be ponų, vadink mane tiesiog Irvu.

Lorelė šyptelėjo, įtampa truputėlį atlėjo.

Po paltu sukrutėjo Perlė, ir tai patraukė vyro dėmesį.

– Ten vaikas? Kuo vardu?

Lorelė atsisėgė palta, iškėlė Perlę ir pasiguldė ant sulenktos rankos.

– Jos vardas Perlė.

Jis nėjo artyn, tik pasilenkė ir pažvelgė į mergytę; šios, apmuturiuotos, beveik nebuvo matyti, o ir menkoje žibalinės palubės lempos, pakabintos ant kablio, šviesoje mažai ką tegalėjai įžiūrėti.

Anūkėlė jam, regis, patiko, nes nusišypsojo. Tačiau tepasakė:

– Ką jau čia bepadarysi. – Apsisuko ir nuėjo prie ketaus krosnelės.

Lorelė pamatė, kad jis raišuoja kaire koja, dėl išlinkusios blauzdos šleivoja į vieną pusę.

Jis atidarė krosnies dureles, iš krūvos prie sienos paėmė dvi pliauskas ir įmetė į ugnį.

Apsisuko ir šluostydamasis rankas grįžo prie Lorelės.

– Turbūt alkani. Turiu išsikepęs zuikį. Širyt nušoviau ir pamarinavau. Dar yra šiltų sausainių. Laukiau, kol atvažiuos Derbis, tada, pasakiau sau, ir paruošiu padažą.

Kelias pastarąsias valandas Lorelės skrandis grojo maršus, bet ji mandagiai ištarė:

– Man nesmagu, kad sukėlėme jums rūpestių.

– Anoks čia rūpestis. Kava...

Durys atsilapojo ir pro jas įvirto lagaminais nešinas Derbis. Paleido juos iš rankų ir bato kulnimi užtrenkė duris.

Irvas pasisuko į jį.

– Eikškit arčiau ugnies. Įpilsiu visiems kavos.

– Gal turi naminės? O gal laikaisi naujųjų įstatymų, nors jie vien arklio šūdo teverti?

Nepatenkintas tokiu sūnaus šiurkštumu Irvas dėbtelėjo į Lorelę, tada apsisuko ir nuėjo prie nedidelės komodos tik su trimis kojomis. Vietoj ketvirtos kojos po spintele buvo pakišta šūsnis žurnalų nublukusiais, užsiraičiusiais ir apdulkęsiais viršeliais. Klaupdamasis ant dešinio kelio vyras tyliai suvaitojo. Atidarė apatinį stalčių, įkišo ranką iki pat galo ir ištraukė užsukamą nepilną stiklainį, kuriame teliuskavo skaidrus skystis.

Sunkiai stodamasis pasakė:

– Kartais taip skauda klubą, kad negaliu užmigti. Tada padeda gurkšnelis naminukės.

Derbis paėmė iš jo stiklainį, nė nepadėkojęs atsuko dangtelį, užsivertė ir nurijo kelis gurkšnius. Kukurūzų degtinė turbūt nudegino stemplę, nes kai atitraukė stiklainį, akys buvo ašarotos.

Lorelė susinervino. Negi jis nemato, kad padėtis ir taip nekokia, negi dar sumanė prisigerti? Neslėpdama pykčio, pasakė jam norinti nusilengvinti.

– Už namo, – mestelėjo Irvas. – Gal dvidešimt žingsnių, ne daugiau. Gali paguldyt vaiką štai čia, – kinktelėjo galva į kampe ant grindų numestą čiužinį. – Paimk žibintą, Derbi.

Lorelė nenorėjo palikti Perlės, bet vis dėlto paguldė mergytę ant čiužinio. Palyginti su plūkta asla, užvalkalas atrodė gana švarus. Ji gerai suvyniojo Perlę į antklodėlę vildamasi, kad, kol sugrįš, po ja nepalįs kokia nors kirmėlė.

Siurbčiodamas naminę Derbis uždegė žibintą. Susigūžusi, baimindamasi baisaus šalčio lauke, Lorelė išsekė paskui jį į kiemą. Snigo. Iš dangaus krito didelės lipnios snaigės.

Ji džiaugėsi, kad Derbis padės jai susirasti kelią, bet ir pyko ant jo, todėl nekalbėjo. Užsidarė dvokiančioje išvietėje ir pas-kubomis nusilengvino.

Jai išėjus, Derbis padavė žibintą.

– Eik vidun. Aš dar parūkysiu.

– Lauke labai šalta.

– Sutraukysiu dūmą.

– Ir išmauksi šitą? – paklausė ji, piktai dėbteldama į stiklainį.

– Man jau bloga nuo tavo nurodinėjimų.

– Jau ir taip blogai, o tu dar užsimanei nusigerti?

Derbis nusivaipė:

– O kodėl ne? – ir pakėlė stiklainį prie lūpų.

Ji taip tvojo per jį, kad vos neišmušė iš rankų.

– Daryk, kaip liepta, Lorele. Eik vidun.

– Tavo tėvas nieko nežinojo apie mane ir Perlę, tiesa? – Nesulaukusi atsako, jam tik spoksant į ją, Lorelė užriko: – Nežinojo, taip?!

– Nežinojo.

Tai išgirdusi ji nenustebo, bet vis tiek įsiuto.

– Kaip tu galėjai, Derbi? Kodėl taip elgiesi su manim ir Perle? Su mumis visais. Kokio velnio mus čionai atvežei?

– Nes pirmiausia galvojau apie jus.

– Pirmiausia?

– Vėliau man už tai padėkosi.

Derbis išsitraukė iš kišenės pistoletą, įrėmė sau į smakrą ir nuspaudė gaiduką.

3 skyrius

1920-ųjų gegužė

Tečeris numanė esąs nebepageidaujamas.

Jis tą žinojo, tik stengėsi neparodyti. Gulėjo aukštiekninkas, pasidėjęs po galva kelioninį krepšį, pirštus sunėręs ant krūtinės, veidą užsidengęs fetrine skrybėle.

Apsimetė miegas, nors taip toli gražu nebuvo. Jautė kiekvieną krustelėjimą prekiniamė vagone, kur atmosfera buvo taip įkaitusi, kad ore tvyrantis priešiškusas net dvokė.

Prekinio traukinio ratai ritmingai bildėjo bėgiais, bet triukšminga jų harmonija neužgožė trijų vyrų, keliaujančių kartu su juo tame pačiame vagone, knarkimo. Tečeris netikėjo, kad jie iš tikrųjų kriokia ir šnarpsčia. Per daug garsu ir netikra. Jie, kaip ir jis, tik apsimetė miegą, o iš tiesų buvo pasirengę bet kurią akimirką pašokti ir pulti.

Vagono durys buvo paliktos praviros, kad įeity šviežio oro. Tarpas nedidelis, vos kelios pėdos. Trys, daugiausia keturios. Sujudėjus dvejoti nebebus galima. Turės tik vienintelę progą, tad per sekundę ar dvi privalės pašokti ant kojų ir nerti lauk pro tą siaurą plyšį.

Jei iššokti nepavyks, muštynės neišvengiamos. Trys prieš vieną. Bet koku atveju, pasekmės liūdnos. Iki likimas juos

suvedė šitame vagone, vienas kito jie nepažinojo. Bet vakar, kažkur tarp Luizianos pakrantės ir tos vietos, kur važiuoja dabar, anie trys susivienijo prieš jį vieną.

Ko jau ko, bet muštis jis visai nenorėtų. Vienose kautynėse jau dalyvavo. Kruvinose. Kovėsi ir laimėjo, bet pergalė nebuvo tokia šlovinga, kokios visi tikėjosi. Jo galva, šitokios daugybės vyrų ir moterų žūtis nebuvo verta paradų.

Ne, muštis jis nenorėtų, bet jei reikės gintis, tai ir ginsis, tik ne visai sąžiningai. Prancūzijoje išvengė mirties ne dėl to, kad nusibaigtų šitame prekiniame vagone, atsiduodančiame geltonaisiais svogūnais ir nesipraususiais vyrais.

Anų trijų pranašumas buvo tai, kad jie jau turėjo patirties, keliaudami prekiniais traukiniais. O jis – naujokas. Bet įdėmiai klausėsi jų pokalbių ir viską dėjosi galvon, atidžiai siodamas pelus nuo grūdų.

Jie plepėjo apie stočių prižiūrėtojus; vieni buvo gailėstingi ir suko akis į šalį pamatę „zuikiais“ keliaujančius sezoninius darbininkus, kiti – kietakakčiai niekšeliai, atkaklūs „instrukcijų“ šalininkai, geležinkelių pasaulyje pagarsėję negailėstin gumu, sučiupus keleivį „zuikį“.

Tečerio planas buvo palaukti, kol artimiausio miestelio prieigose traukinys sumažins greitį, ir iššokti iš vagono, traukiniui dar neįriedėjus į krovinių stotį, jei stoties prižiūrėtojas nebus iš tų mielaširdžių.

Bet šitie vyrai, gerai išmanantys savo amatą, kaip tik to iš jo ir tikėjosi. Neabejotinai *ju* planas – užpulti jį, kol nespėjo iššokti iš traukinio.

Dabar jie dardėjo plačiomis ir stačiomis lyg krūtys Teksaso kalvomis, kur miestelių nedaug ir jie toli vienas nuo kito. Tačiau kelias pastarąsias minutes Tečeris nusprendė, kad, nors vietovė ir retai apgyvendinta, iššokus čia vis tiek bus saugiau, nei pasilikti prekiniame vagone su vyrais, kurie nebeturi ko prarasti.

Šokti iš pūškuojančio traukinio juk ne baisiau, nei būti numestam nuo arklio, argi ne? O tai jam jau teko savo kailiu patirti nesuskaičiuojamą daugybę kartų. Tik niekada nebuvo kritęs tamsoje, kai nežinai, kur nusileisi ir kur tavęs laukia kitas gurkšnis vandens.

Ar jau greitai ims švisti? Į laikrodį ant riešo pažvelgti nedrįso. Kariškas išradimas vis dar buvo negirdėta naujovė žmonėms, nesusidūrusiems su karo privalumais. Jis nenorėjo sulaukti bendrakeleivių dėmesio, užmesdamas akį į laikrodį, nes taip išsiduotų nemiegąs ir ketinąs su jais atsisveikinti.

Kaip galėdamas atsargiau pajudino smilių ir vos vos kilstelėjo skrybėlės kraštą, norėjo pro durų plyšį pamatyti, ar jau švinta. Kai žiūrėjo prieš tai, siaura juoda stačiakampė ertmė jau buvo virtusi blyškia, papilkėjusia.

Judindamas tik akis, jis apmetė žvilgsniu netoliese gulinius vyrus, įvairiais kampais sudribusius vienas šalia kito. Du apsimesdami miegą garsiai kriokė, o trečias, Tečeris tuo neabejojo, stebėjo jį pro primerktus vokus. Tečeris atitraukė pirštą nuo skrybėlės krašto ir ši vėl uždengė veidą.

Stengdamasis kvėpuoti lygiai ir ramiai, suskaičiavo iki šešiasdešimties. Tada staigiai pašoko ant kojų, užsimaukšlino ant galvos skrybėlę ir stvėrė už rankenos kelionkrepšį. Pripuolęs prie kiaurymės, išmetė jį lauk.

Jau norėjo šokti ir pats, bet tą akimirką kažkuris iš vyrų sugriebė jį už rankos.

Velnias!

Tečeris greit atsisuko ir užsimojo kumščiu, taikydamas vyrui į galvą, bet anas pamatė, pasilenkė ir dar tvirčiau lyg buldogas įsikirto jam į rankovę. Akies krašteliu Tečeris pastebėjo kitą vyrą, tyliai slenkantį prie jo ir mosuojantį peiliu.

Tečerį laikantis vyras tvojo jam per šonkaulius. Tečeris atsivėdėjęs delno šonu smogė anam per kaklą. Užpuolikas

atgniauzė pirštus ir nusverdėjo atatupstas, abiem rankomis susiėmęs už gerklės ir garsiai švokšdamas.

Tečeris atsisuko į tą su peiliu. Greičiau nei per akimirksnį atmušė jo ranką, apsaugodamas veidą nuo mirtino pjūvio, bet aštri geležtė kliudė delną. Tečeris net žioptelėjo iš skausmo.

Tas valkata plačiai išsiviepė ir vėl puolė. Sveikąja ranka Tečeris įsitvėrė vertikaliuos metalinės rankenos prie durų ir spyrė užpuolikui į kiaušus. Anas paleido iš rankų peilį, garsiai suriko, griebėsi už tarpkojo, parklupo ir griuvo ant šono. Tečeris pastvėrė peilį. Trečiasis iš anų grupės jau buvo pasiruošęs pulti. Uždusęs, raukydamasis iš skausmo dėl perrėžto delno, Tečeris sušuko:

– Gal geriau lygiosios, ką?!

Bet tas niekšas jo nepaklausė. Pasistiebė pirštų galais ir jau ketino pulti. Tečeris metė peilį vilkeliu. Smaigalys prakirto anam dešinės kojos batą ir prismeigė pėdą prie medinių vagono grindų.

Tečeris nususuko ir stačia galva šoko iš vagono. Pakibęs ore ir garsiai keikdamasis nėrė į brėkštančią aušrą, o traukinys nudundėjo tolyn.

Nusileido ant kojų, bet pėdoms atsirėmus į žemę keliai nuo svorio sulinko. Tečeris pargriuvo ir, svaidydamasis keiksmiais, trankydamasis į akmenis ir medžių kamienus, kūliais nusirito nuo sankasos.

Risdamasis pamatė didžiuliu greičiu į jį artėjantį agavos kerą. Slysdamas žemyn, kulnėmis įsirėmė į žemę. Smulkūs akmenys ir žvyras pažiro į šalis ir tiesiai į veidą, bet jam pavyko sustoti vos už kelių centimetrų nuo agavos. Jei ne, būtų pataikęs tiesiai ant aštrių spyglių.

Dulkėms nusėdus apsičiupinėjo ir mintyse pasitikrino, ar sveikos galūnės, ar niekas nelūžo. Alsavo sunkiai ir greitai, bet kvėpuoti vis dėlto galėjo, nieko neskaudėjo, taigi niekas

netrūko, šonkauliai nelūžo, tik griūdamas šonu susitrenkė galvą. Bet galva nesvaigo, nepykino.

Suprato, kad smarkiai nenukentėjo, tik skaudžiai tvinkčiojo perrėžtą delną, užtat adrenalinas, regis, veržėsi pro poras kaip prakaitas. Gulėjo ant nugaros nejudėdamas, akimis rydamas beribes dangaus platybes. Kas sekundę dangus vis labiau balo, įspūdingas žvaigždžių spindesys blėso, o jis negalėjo atsistebėti, kad vis dar yra gyvas ir gali grožėtis brėkšma.

Paskui kaip tas, kuris geba miegoti stovėdamas karo lauke apkasuose, žiurkėms šmirinėjant aplink krauju permirkusius batus, nugrimzdo į gilų miegą.

Atsibudo jau saulei patekėjus; kuri laiką gulėjo užsimerkęs, mėgaudamasis malonia veidą glostančia šiluma. Visu kūnu jautė po savimi žemės ramybę. Dvi paras kratėsi tame prakeiktame prekiniame vagone. Ne ką geriau buvo ir prekiniam laive, visai nepritaikytame kariams namo iš Europos gabenti. Geriau jau niekada nebematyti Atlanto ar stipresnių nei dirbtiniame tvenkinyje bangų. Be šito tikrai apsieitų.

Po kelių minučių atsisėdo. Akys matė gerai, galva nesvaigo, nors krisdamas ją smarkiai susitrenkė. Virš dešinio smilkinio ties plaukų linija išsoko žąsies kiaušinio dydžio gumbas.

Išsitraukęs iš kišenės nosinę, nuo perrėžto delno nuvalė kraują. Žaizda nebuvo gili, tik labai skaudėjo. Apsivyniojo delną nosine.

Pagal saulės padėtį danguje nustatė kryptis. Nelygioje vietovėje daugiausia dominavo kalkakmenio atodangos, vienos plikos, kitos apaugusios ažuolais ar kedrų ūgliais, kyšančiais tarsi tiesiai iš akmenų. Negiliame dirvožemyje kur ne kur stirksėjo skurdūs krūmokšniai, panašūs į tą grėsmingai atrodančią agavą.

Suprato atsidūręs kažkur kalvotose apylinkėse. Ir kad iki namų vis dar keli šimtai mylių.

Atsistojo, nusipurtė žemes ir įkalne patraukė geležinkelio bėgių pusėn. Pūtė šiltas, bet stiprus pietys. Šokdamas iš vagono pametė skrybėlę, tačiau ji kažkaip stebuklingai nukrito tarp bėgių.

Užsidėjo ją ant galvos, užsmakė kuo žemiau ant akių ir nužingsniavo bėgiais ta kryptimi, iš kur atriedėjo traukinys; neilgai trukus rado išmestą kelionkrepšį.

Užsimetęs ant peties apsisuko ir nužingsniavo šiaurės vakarų kryptimi, ten, kur nudundėjo traukinys. Aplink nesimatė jokio ženklo, kad kur nors netoliese būtų gyvenvietė. Net kelių nesimatė. Vienintelės gyvos būtybės – toluoje ant kalvos besigananti nedidelė galvijų banda ir trys grifai, sukantys ratus aplink savo pusryčius. Arba tykantys aukos pusryčiams.

Nemaloniai maudė tuščią skrandį, bet kelionkrepšyje maisto buvo likę nedaug, vos keli sūrūs traškučiai ir paskutinis čederio gabalėlis. Jei suvalgys, pajus troškulį, tad nusprendė palaukti, kol susiras vandens.

Bėgiais kulniavo gal valandą, kol priėjo sankryžą. Statmenai į pietus ir šiaurę bėgius kirto žvyrkelis, kiek akys užmato, bėgantis į abi puses be jokio posūkio. Patraukė šiaurės kryptimi vildamasis, kad nereiks pėdinti toli, kad kas nors važiuos pro šalį ir jį pavėžės.

Keliumi eiti buvo lengviau nei bėgiais, bet danguje – nė debesėlio, o ir saulė buvo gerokai kaitresnė, nei tikėtumeisi gegužės vidury. Nusivilko švarką, užmetė ant kelionkrepšio, atsiėmė marškinių rankogalius ir atsiraitojo rankoves iki alkūnių.

Už vienos iš kalvų pamatė aukštyn besirangančius dūmus ir susigundė nueiti pažiūrėti, iš kur jie kyla. Gal ten sodyba ar stovyklavietė? Gal gaus bent šlakelį vandens?

Bet vėjas greitai išsklaidė menką dūmelį, tad negalėjai suprasti, ar toli iki tos vietos, o mesti kelio dėl takelio ir klaidžioti nepramintais takais jam nesinorėjo. Gyventi be stogo virš galvos – ne naujiena, bet šiuo metu jis nebuvo tam pasirengęs.

Nuėjęs, jo galva, tris ar keturias mylias, ant kalvos keteros pamatė kažkokį statinį. Iš pradžių tai tebuvo juodas taškas, bet kuo labiau artėjo, tuo ryškesni darėsi kontūrai. Užuođė deginamos medienos kvapą, nors iš pasvirusio dūmtakio ant stogo dūmai nerūko. Kieme priešais namą stovėjo T modelio fordas, šalia jo – pikapas, panašus į nurašytą kledarą su ratais.

Būstas neatrodė svetingas, bet namie kažkas buvo, o jis – pasiutusiai ištroškęs.

Nužingsniavo ratų išvažinėtu keliuku. Priėjęs arčiau pamatė, kad tai ne namas, o veikiau lūšna, ir dar tokia palaikė, kokios gyvenime nebuvo regėjęs. Turbūt kreivai šleivai suręsta priebėga, nedaranti garbės kaubojams, kurie čia dirba.

Tačiau kieme pamatė ne kaubojų, o jauną moterį, besigalynėjančią su šlapia paklode, bandančią užmesti ją ant savadarbės virvės skalbiniams džiauti, nutiestos nuo lūšnos kampo iki lauko išvietės. Stiprus vėjas plėšė iš rankų paklodę, bet moteris nepasidavė.

Priėjęs arčiau jis ištarė:

– Laimi paklodė.